

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 135 081/99-11092
Signatura: vm2os301

Oblastní pracoviště č. 13 Olomouc
Okresní pracoviště Olomouc

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Speciální školy a školská zařízení pro děti a žáky s více vadami CREDO, o. p. s., Olomouc, Mozartova 43
IZO:	016 626 559
Identifikátor ředitelství:	600 026 701
Ředitelka školy:	Mgr. Věra Vysoudilová
Zřizovatel:	Občanské sdružení: CREDO-Sdružení rodičů a přátel postižených dětí, Mozartova 43, 779 00 Olomouc
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Olomouc, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc
Termín inspekce:	20. a 21. dubna 1999
Inspektoři:	PaedDr. Rudolfa Kukulová Mgr. Vojtěch Chromeček
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zakládací smlouva s dodatkem č. 1, rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, tematické plány učiva, individuální vzdělávací programy, rozvrh hodin zvláštní školy, povinná dokumentace školy, koncepce rozvoje školy, plán práce školy na školní rok 1998/1999, výroční zpráva za školní rok 1997/1998, žákovské sešity, žákovské knížky a deníčky.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní zjištění

Škola byla zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení rozhodnutím MŠMT ČR pod čj. 34 042/98-21. Sdružuje pět typů škol. V současné době má celkem 38 žáků, z toho je jedna žákyně zvláštní školy osvobozena od povinnosti docházet do školy. Její vzdělávání je zabezpečeno prostřednictvím školy v rozsahu dvou hodin týdně.

Údaje o jednotlivých typech škol, ročnících a počtech žáků znázorňuje tabulka:

Škola	Počet žáků	Počet tříd	Ročníky	Žáci vyučovaní podle indiv. vzděl. programu
Speciální mateřská škola	5	1		-
Speciální základní škola	7	1 (1* + 6)	1., 4., 5., 7. a 9.	-
Zvláštní škola	15	3 (2+6+6)	1.,3.,4., 6., 8.	-
Pomocná škola	8	2 (5+3)	střední, vyšší a pracovní stupeň	3
Praktická škola	3	1	1.	1
Celkem	38	8		4

* jedna žákyně základní školy je vyučována společně se dvěma žákyněmi zvláštní školy.

Ve třech třídách (I. třída zvláštní školy, třída středního stupně pomocné školy a třída praktické školy) není dodržen minimální počet žáků na třídu, což je v rozporu s § 3 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb.

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Koncepce školy zpracovaná ředitelkou vychází z obecných principů práce s postiženými dětmi a žáky.

Jednotným záměrem pro všechny sdružené školy je zpracování individuálních vzdělávacích programů (IVP) pro každé dítě, využívání alternativních metod ve výchovně-vzdělávacím procesu, provázání výuky s léčebnou rehabilitací a rozvíjení osobnosti každého dítěte. Tyto záměry jsou pak v jednotlivých typech škol opakovaně podrobně popisovány. Závěr koncepce tvoří přehled mimoškolních aktivit a léčebné rehabilitace.

Koncepční záměr se nezabývá oblastí následné péče o absolventy školy (chráněné dílny, sociální bydlení apod.), modernizací a materiálně-technickým zabezpečením provozu, ani personálními podmínkami a organizační strukturou školy.

Předložený plán práce školy na školní rok 1998/1999 obsahuje jasně stanovené úkoly avšak bez určení zodpovědnosti a termínu plnění. Zápisy ze schůzí pedagogické rady nedokládají systematické sledování plnění a vyhodnocování úkolů stanovených tímto plánem.

Učitelé zpracovali tematické plány učiva pro jednotlivé předměty. Individuální vzdělávací programy byly zpracovány pouze u čtyř žáků (viz tabulka), což není v souladu se zpracovanou koncepcí školy.

Vzhledem k rozdílu mezi deklarovaným koncepčním záměrem (vypracování IVP u všech žáků) a skutečností hodnotí ČŠI tuto oblast jako spíše podprůměrnou.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Ředitelka školy plní povinnosti vedoucího organizace v oblasti řídicí práce, rozhodování a kontroly. Jejím poradním orgánem je pedagogická rada. Zápisy z jednání rady jsou pořizovány, dílčí nedostatky v jejich vypovídací schopnosti a formální úrovni byly s ředitelkou školy projednány v průběhu inspekce. K operativnímu řízení školy využívá ředitelka školy osobních jednání s vyučujícími a pracovních porad.

Vnitřní řád školy vymezuje povinnosti žákům, pedagogickým pracovníkům, zaměstnancům školy i rodičům a všemi je respektován.

Povinnosti a kompetence pracovníků školy jsou přesně stanoveny. Zaměstnanci sdružení spoluvytvářejí příznivé podmínky pro práci žáků i učitelů. Ve škole je vytvořena atmosféra důvěry a spolupráce.

Organizační struktura umožňuje řádný chod školy a inspekce ji hodnotí jako spíše nadprůměrnou.

2.2 Personální struktura

V pedagogickém sboru je včetně ředitelky školy a její statutární zástupkyně devět pedagogických pracovníků, všichni s odbornou a pedagogickou způsobilostí. V učitelském sboru není žádný muž. Na částečný úvazek zaměstnává škola učitelku s aprobací německý jazyk, která odborně vyučuje tomuto předmětu žáky základní školy a učitelku s aprobací speciální pedagogika, která individuálně vyučuje žákyni osvobozenou od povinnosti docházet do školy.

Personální struktura školy je v současné době vynikající.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Plán hospitační činnosti je vypracován, ředitelka se v letošním školním roce zaměřila u všech vyučujících na průběh vyučování českého jazyka a matematiky. Z hospitací je veden zápis podepsaný učiteli.

Kontrolou tematických plánů ani hodnocením individuálních vzdělávacích programů se však ředitelka školy nezabývala. Inspekce doporučuje provádět kontrolu tematických plánů a sledovat jejich průběžné plnění. Individuální vzdělávací programy (po jejich zavedení u všech žáků) ve spolupráci s vyučujícími průběžně hodnotit.

K hodnocení žáků využívají učitelé zejména slovního hodnocení, pochval a povzbuzení. Širšího slovního hodnocení u žáků zvláštní a základní školy není využíváno.

Kritéria hodnocení jsou pracovníkům známá a vedení školy je dodržuje.

V kontrolní činnosti ředitelky školy byly zjištěny rezervy. ČŠI hodnotí zavedený kontrolní systém jako průměrný.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém je promyšlený a dobře fungující. Přenos informací se realizuje prostřednictvím pravidelných porad, nástěnkami v suterénu a osobním kontaktem s pracovníky.

Informování rodičů je zajišťováno prostřednictvím deníčků, třídních schůzek, oznámeními na nástěnkách na chodbě v suterénu, občasně CREDO, společnými akcemi

a zájezdy v odpoledních hodinách a o víkendech i denním stykem rodičů s vyučujícími při předávání dětí.

Vnitřní a vnější informační systém školy je kvalitní a funkční, inspekce jej hodnotí jako nadprůměrný, s výraznou převahou pozitiv.

5 Vedení povinné dokumentace

Kontrolovaná dokumentace je vedena v souladu s platnými předpisy a na předepsaných tiskopisech. Na drobné nedostatky byla ředitelka v průběhu inspekce upozorněna (např. nesprávné značení tříd a nevhodné opravy zápisů v třídních knihách).

Vedení povinné dokumentace je na průměrné úrovni.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

V rámci inspekce byla provedena kontrola plnění učebního plánu zvláštní školy.

Žáci tohoto typu školy jsou vyučováni podle Vzdělávacího programu zvláštní školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 22 980/97. Týdenní počet hodin stanovený učebním plánem je dodržen. Nepovinné předměty nejsou zavedeny. Dotace hodin tělesné výchovy je využita k pravidelné rehabilitaci žáků, v předmětu rýsování (8.ročník) je vyučováno matematice a českému jazyku.

Vzhledem k tomu, že učební plán výše uvedeného vzdělávacího programu svou skladbou předmětů i obsahem učiva v některých předmětech neodpovídá možnostem žáků s více vadami (především tělesně postiženým žákům), ČŠI opakovaně doporučuje využít možnosti úpravy učebního plánu i obsahu učiva zavedením individuálních vzdělávacích programů žáků (po projednání s jejich zákonnými zástupci). Tyto programy zaměřit pouze na předměty, ve kterých zdravotní postižení žáků neumožňuje zvládnout stanovené učivo (pracovní vyučování, tělesná výchova, rýsování, geometrie, psaní apod.). V nich postihnout redukci obsahu učiva, specifický způsob práce s žákem, případné úlevy, speciální pomůcky, způsob hodnocení apod. V pravidelných intervalech je třeba programy vyhodnocovat a provádět případné korekce. Lze také vyučovat podle vlastních učebních dokumentů schválených MŠMT ČR.

Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů. Učební plán zvláštní školy je plněn s přihlédnutím k možnostem žáků daných jejich zdravotním postižením.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

8 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Při posuzování podmínek a průběhu vzdělávání se inspekce zaměřila na výuku matematiky ve zvláštní škole.

Matematika

Třídy využívané pro potřeby zvláštní školy jsou poměrně prostorné a odpovídají počtu vyučovaných žáků. Jsou vybaveny speciálními žakovskými stolky a židličkami s nastavitelnou výškou pracovní i sedací plochy. Ve třídách jsou vytvořeny i prostory pro odpočinek a relaxaci žáků.

Vybavení standardními pomůckami pro matematiku je pouze základní, vzhledem k celkovému počtu všech tříd školy nejsou všechny pomůcky k dispozici v dostatečném

množství. Chybí například modely těles, demonstrační soubory geometrických obrazců, v nedostatečném množství je škola vybavena řadovými počítadly a pomůckami pro hrovou formu výuky. Jen v omezeném množství je škola vybavena nástěnnými magnetickými tabulemi. Ke zlepšení situaci především v nižších ročnících přispívají vyučující vlastní tvorbou drobných pomůcek (karty s čísly a spoji) využívaných především k manipulační činnosti žáků.

Fond učebnic včetně pracovních sešitů obsahuje vydané tituly, v 1. ročníku jsou využívány i texty pro nižší stupeň pomocné školy a počítač s jednoduchým výukovým programem využitelným v matematice.

Vybavení školy pro výuku matematiky je spíše podprůměrné.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Plánovaná kapacita školy, stanovená v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je v současné době naplněna na 65 %.

Výuka probíhá ve dvou až tříhodinových blocích, v rámci těchto bloků si přestávky vyučující zařazují podle potřeby a situace ve třídě. Hlavní přestávka poskytuje žákům dostatečný prostor ke svačině i odpočinku.

Předmět matematika je zařazen v průběhu týdne vcelku pravidelně a vhodně.

Ve sledovaných vyučovacích hodinách bylo respektováno individuální pracovní tempo žáků a tomuto byly podřízeny veškeré učební činnosti. Učitelky vhodně zařazovaly oddechové chvilky, dbaly na správné sezení, na pitný režim žáků, a to i v průběhu výuky. Střídáním činností žáky motivovaly a poutaly jejich pozornost. Důsledně respektovaly potřeby tělesně postižených žáků. K optimálnímu stavu žáků přispívá i jejich pravidelná rehabilitace, kterou zajišťuje svými zaměstnanci CREDO-Sdružení rodičů a přátel postižených dětí (zřizovatel).

Celkovou úroveň dodržování psychohygienických podmínek ve škole hodnotí ČŠI jako vynikající.

10 Hodnocení personálních podmínek

Matematika je vyučována plně kvalifikovanými učitelkami. Všechny splňují právní normou stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Při přidělování předmětů vyučujícím je důsledně dodržována zásada výuky maximálního počtu hodin ve třídě třídním učitelem.

Personální podmínky zvláštní školy jsou hodnoceny jako vynikající.

11 Plnění učebních osnov

Obsah učebních osnov vyučující rozpracovávají do časově tematických plánů. Nevhodně je zařazeno učivo geometrie ve 4. ročníku, které není probíráno souběžně s učivem aritmetiky v průběhu školního roku, ale až v jeho závěru. Není tak vytvořen dostatečný časový prostor pro řádné upevnění učiva. Problematické je plnění učebních osnov (konstrukční úlohy) u žáků s těžším tělesným postižením. Situaci je třeba řešit formou individuálních vzdělávacích programů.

Na základě uskutečněných hospitací a namátkovou kontrolou záznamů v třídních knihách bylo zjištěno, že dosud probrané učivo odpovídá učebním osnovám.

Učební osnovy jsou plněny; v oblasti praktických činností (geometrie) pouze v rámci možností omezených zdravotním (tělesným) postižením žáků. Nedostatky byly zjištěny v časovém rozvržení učiva geometrie.

12 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Matematika

Výuka ve zvláštní škole probíhá ve třech třídách, ve všech jsou žáci vyučováni v odděleních (spojený 3. a 6. ročník, 4. a 8. ročník a 1. ročníky zvláštní a základní školy). Kvalita výuky byla posuzována na základě hospitací ve čtyřech hodinách matematiky, ve všech ročnících zvláštní školy.

Vyučovací hodiny měly rozdílnou úroveň, byly shlédnuty hodiny s vynikající metodickou prací vyučujících i hodiny jen průměrné, v nichž chyběla větší názornost, manipulační činnost a výraznější diferenciací úkolů podle schopností žáků a jejich možností daných tělesným postižením. Většina hodin se vyznačovala frontálním řízením, pravidelným střídáním přímé a samostatné práce mezi jednotlivými odděleními, popř. individuální prací s jednotlivými žáky. Učivo bylo podáváno věcně správně a srozumitelně. Využití názorných pomůcek a pomůcek pro manipulační činnost bylo častější v nižších ročnících. Především v 1. a 3. ročníku se vyučující zaměřovali současně také na smyslovou výchovu a vůbec výchovnou stránku vyučování. Ve všech třídách byla vytvořena příjemná pracovní atmosféra, důsledně bylo respektováno individuální pracovní tempo žáků.

Pro samostatnou práci při opakování a procvičování učiva měly učitelky předem připraveno dostatečné množství úkolů. Kromě učebnic a pracovních sešitů, často využívaly kopírovaných materiálů nebo předepsaných úkolů. Práci žáků průběžně sledovaly, slabším věnovaly zvýšenou pozornost a pomoc. Velmi pozitivně hodnotí inspekce vztah vyučujících k žákům a časté motivující hodnocení jejich práce v hodině.

ČŠI doporučuje zaměřit se ve větší míře na prezentaci trvalého názoru formou vývěsek (přehledy, tabulky, vzorce, obrazce, znázornění pojmů) a na práci s nimi.

Kvalita výuky je na základě hospitací hodnocena jako spíše nadprůměrná až nadprůměrná

13 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Metody a prostředky, které vyučující v hodinách používali, byly zaměřeny nejen na získávání matematických vědomostí a dovedností žáků, ale i k osobnostně rozvojovým cílům. Vedle mechanických výpočtů zařazovali vyučující do hodin i slovní úlohy a rozvíjeli tak úsudek žáků. Svým pozitivním přístupem a především slovním hodnocením přispívali k posilování jejich sebevědomí.

Výchovnému působení na žáky věnovali vyučující velkou pozornost, a to nejen při samotném vyučování, ale i v průběhu přestávek. Vedli žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci, pečlivosti a především k samostatnosti. Patrný byl oboustranný, pěkný vztah mezi vyučujícími a žáky.

Návštěvami kulturních představení, výstav, různých společenských zařízení, účastí žáků na soutěžích a vystoupeních se škola podílí na formování kulturního chování žáků, rozšiřování jejich všeobecného rozhledu a vytváří tak příznivé podmínky ke kompenzaci jejich zdravotního postižení.

Vzdělávací program školy vhodně doplňuje bohatá zájmová činnost organizovaná jak školou, tak i pracovníky sdružení.

Škola vytváří příznivé podmínky k socializaci žáků. V této oblasti je její úroveň práce hodnocena jako nadprůměrná.

ZÁVĚRY

- Ve vybavení školy učebními pomůckami pro výuku matematiky jsou určité rezervy.
- Psychohygienické požadavky na výuku jsou příkladně respektovány.
- Personální podmínky z hlediska předepsané odborné a pedagogické způsobilosti jsou vynikající.
- K přizpůsobení obsahu učiva možnostem žáků s více vadami je třeba ve větší míře využívat možnosti výuky podle upravených učebních plánů a osnov.
- Inspekce velmi pozitivně hodnotí výchovnou stránku vyučování a další aktivity školy podílející se na osobnostním rozvoji žáků.
- Kvalita vyučování je na základě hospitací v hodinách matematiky hodnocena jako velmi dobrá, s určitými rezervami ve využívání názorných pomůcek.

V některých oblastech řídicí činnosti ředitelky školy došlo od komplexní inspekce ke zlepšení. Celková úroveň řízení školy je však vzhledem k opakujícím se nedostatkům (nedodržení minimálních počtů žáků ve třídě, nevypracování IVP) hodnocena jako spíše podprůměrná. Podmínky a průběh vyučování hodnotí ČŠI celkově jako nadprůměrné, s rezervami v materiálně-technickém vybavení učebními pomůckami.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu PaedDr. Rudolfa Kukulová v. r.

člen týmu Mgr. Vojtěch Chromeček v. r.

V Šumperku dne 26. dubna 1999

Inspekční zprávu jsem převzala dne 4. května 1999

razítko

Podpis ředitelky školy Věra Vysoudilová v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	1999-05-21	135 081/99-11092
Školský úřad:	1999-05-31	135 081/99-11092

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
1999-05-20	135 081/99-11092	Připomínky byly vzneseny.